

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček
Václav Štěrba

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH:

OBSAH:	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
ALBÁNIE	3
TURECKO	3
BOSNA A HERCEGOVINA	4
PŘÍPRAVA MISE EULEX KOSOVO	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	6
BARMA/MYANMAR	6
GRUZIE	8
SUMMIT EU – LATINSKÁ AMERIKA	9
ROZVOJOVÉ CÍLE TISÍCILETÍ	11
DOKUMENTY SZBP EU	13

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

ALBÁNIE

Pozadí

Albánie je potenciálním kandidátským státem EU. Asociační a stabilizační dohodu podepsala již v červnu 2006, avšak další výraznější pokrok na cestě do EU od té doby nenastal. Poslední hodnocení pokroku Albánie přineslo sdělení Komise z března 2008^{1 2} (Western Balkans: Enhancing the European perspective), které bylo vydáno v kontextu vyhlášení kosovské nezávislosti a neslo se v nebyvale pozitivním duchu. Přesto Komise ve sdělení konstatuje přetrvávání některých problémů, zejména posílení vlády zákona, boj s korupcí a organizovaným zločinem, stejně jako volební reformu. Další vývoj vzájemných vztahů pak podmiňuje pokrokem v těchto oblastech.

Aktuálně

Dne 5. května 2008 byl tento zdrženlivý přístup potvrzen. Předseda Komise José Barroso prakticky vyloučil možnost, že by Albánie mohla v současnosti požádat o kandidátský status, když prohlásil, že garantovat další kroky je možno teprve ve chvíli, kdy je Komise přesvědčena, že reformy jsou konsolidovány. Postoj Albánie v této otázce se zdá být neangažovaný a laxní. Premiér Sali Berisha tuto pozici potvrdil, když řekl, že proces musí být přesvědčivý pro členské státy EU a Komisi a že nemůže určit přesný časový rámec tohoto procesu³. Otázka kandidátského statusu Albánie se tak pravděpodobně stává věcí dlouhodobějšího časového horizontu.

TURECKO

Pozadí

Konečné rozhodnutí o přijetí či nepřijetí kandidátské země mají v rukou členské státy EU. Největším odpůrcem vstupu Turecka do EU je již tradičně Francie. Podle Nicolase Sarkozyho, francouzského prezidenta, Turecko „nepatří do Evropy“ a mělo by s EU spolupracovat pouze na bázi „privilegovaného partnerství“. To ovšem Turecko odmítá. S blížícím se obdobím francouzského předsednictví v EU otázka vztahu Francie a Turecka nabývá na aktuálnosti.

¹ Bližší informace o tomto dokumentu viz. Přehled SZBP březen 2008.

² Dokument k dispozici [ZDE](#).

³ Bližší informace viz. Euobserver.com. *Albania told to implement reforms before winning closer EU ties.*
<http://euobserver.com/15/26085>

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Aktuálně

Dne 23. dubna 2008 přijala francouzská vláda návrh reformy ústavy, který ruší povinnost vyhlášovat referendum v případě ratifikace přístupové smlouvy. Ustanovení o této povinnosti bylo přijato v roce 2005 právě jako reakce na zahájení přístupových rozhovorů s Tureckem. Pokud bude tento vládní návrh přijat parlamentem, bude mít francouzský prezident při ratifikaci přístupové smlouvy na výběr mezi referendem a hlasováním v parlamentu. Tento krok může vypadat jako vstřícné gesto vůči Turecku, ale 24. dubna 2008 francouzský prezident prohlásil, že v případě tureckého vstupu do EU referendum vyhlásí. Opatření je tedy zaměřeno spíše na usnadnění vstupu jiných kandidátských zemí.

Dne 6. května 2008 se v Ankaře uskutečnilo setkání ministerské trojky EU s tureckým ministrem zahraničí Ali Babacanem. Setkání se účastnil kromě slovinského ministra zahraničí Dimitrije Rupela a komisaře pro rozšíření Olliho Rehna i francouzský ministr pro evropské záležitosti Jean-Pierre Jouyet.

Setkání se neslo v duchu opětovného ujištění Turecka o jeho evropských ambicích, čímž zvrátilo nedávný trend varovného tónu EU vůči Turecku⁴. Zástupci EU vyjádřili uspokojení nad nedávným přijetím dodatku ke kontroverznímu zákonu na ochranu turectví a vyjádřili přesvědčení, že „vyjednávání jsou v pohybu“. Jean Pyerre Jouyet také projevil vstřícnost, když prohlásil, že francouzské předsednictví bude, co se Turecka týká, „objektivní, nestranné a vyvážené“. Momentální snahou Francie je přesvědčit Turecko ke spolupráci v rámci Unie pro Středomoří. Ohledně této kooperace je ale Turecko ostražitě, neboť se obává „pasti“ privilegovaného partnerství.

BOSNA A HERCEGOVINA

Pozadí

Bosna a Hercegovina je v současnosti jediným státem západního Balkánu, se kterým dosud nebyla podepsána stabilizační a asociační dohoda (SAA). Původní plánovaný termín podpisu byl stanoven již na duben 2008, z technických důvodů (problémy s překladem textu smlouvy ze strany EU) však musel být odložen. To vyvolalo nespokojenost Bosny a Hercegoviny, zejména v souvislosti se Srbskem, které dosud nespnilo všechny podmínky stanovené pro podpis smlouvy, ale SAA s ním přesto byla podepsána 29. dubna 2008⁵.

Bosna je nezávislým státem pod dohledem mezinárodního společenství. Ten je veden Vysokým představitelem generálního tajemníka OSN, který je vybaven určitými výkonnými pravomocemi, a Zvláštním představitelem EU pro Bosnu a Hercegovinu.

⁴ Bližší informace viz. Přehled SZBP duben 2008.

⁵ Bližší informace viz. Přehled SZBP duben 2008.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz
 Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz
 Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Obě tyto funkce v současnosti zastává slovenský diplomat Miroslav Lajčák. Funkce Vysokého představitele měla být podle původního plánu zrušena 30. června 2008, předpokladem nicméně bylo přijetí SAA do poloviny roku 2008. K tomu však nedošlo, a tak se celý proces odsunul o blíže nespecifikovanou dobu.

Aktuálně

Rada ve svých závěrech⁶ z květnového zasedání uvádí, že SAA bude podepsáno na červnovém setkání, tj. 16. června 2008. Zdržení podpisu tedy nepřekročí dva měsíce. Podle Miroslava Lajčáka zdržení i tak má negativní důsledky. EU totiž začala vyjednávat se Srbskem o bezvízovém režimu dříve než s Bosnou a Hercegovinou, a proto mnoho bosenských Srbů podává žádosti o srbské pasy.

S Bosnou a Hercegovinou začala tato vyjednávání 26. května 2008. Evropská komise nyní stanovuje podmínky, které bude třeba splnit, aby mohlo dojít k přechodu na bezvízový pohyb obyvatel. Jednání má za cíl usnadnit cestování vybraným skupinám obyvatel a je mezikrokem na cestě k bezvízovému režimu pro všechny občany Bosny a Hercegoviny.

Situací v Bosně a Hercegovině se v otevřeném zasedání 19. května 2008 zabývala i Rada bezpečnosti OSN, kde Miroslav Lajčák představil 33. zprávu pro implementaci mírové dohody. Ocenil nedávný vývoj v Bosně a Hercegovině, připomněl však, že pro budoucí proevropský vývoj země bude podstatná především změna ústavy, která musí vycházet z Washingtonské a Daytonské dohody. Tento úkol není jednoduchý, neboť bosenští Srbové, muslimové a Chorvati jsou v této otázce rozděleni. Dalšími naléhavými problémy je přijetí zákona o státním vlastnictví, rozpočtové určení daní, reforma soudnictví a otázka válečných zločinů.

Bosna a Hercegovina se stává pro EU výzvou, neboť po podepsání SAA je plánováno postupné předávání pravomocí a odpovědnosti za vývoj v zemi směrem od OSN k EU. Přesné termíny nejsou stanoveny, nicméně Rada pro implementaci míru již dosáhla konsensu o stanovení požadavků a podmínek, jejichž splnění podmiňuje přechod pravomocí Vysokého představitele generálního tajemníka OSN na Zvláštního představitele EU.

PŘÍPRAVA MISE EULEX KOSOVO

Pozadí

V prosinci 2007 přijala Evropská rada politické rozhodnutí ohledně ustavení civilní ESDP⁷ mise v Kosovu⁸. Cílem mise bude monitorování a poradenství v oblasti vlády

⁶ Dokument k dispozici [ZDE](#).

⁷ Evropská bezpečnostní a obranná politika (European Security and Defence Policy)

⁸ Blíže informace viz. Přehled SZBP leden 2008.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

zákona (zejm. soudnictví a policie) a měla by mít i některé výkonné pravomoci v oblasti policejní správy, zachování veřejného pořádku, celní a pohraniční správy apod. O realizaci této společné akce rozhodla Rada 16. února 2008 a mise měla začít fungovat do čtyř měsíců od tohoto data, tedy do 15. června 2008.

Aktuálně

V současnosti čelí rozmístování mise zdržení. To je způsobeno především problémy s právním základem mise a rozdělením pravomocí mezi OSN, kosovské orgány a EU. Aktivity EU zasahují do suverenity státu a nejjednodušší, geografické rozdělení pravomocí mezi OSN a EU je odmítáno kvůli možnému náznaku dělení teritoria. Mise EU bude pravděpodobně z hlediska svého vedení na OSN nezávislá a měla by znamenat postupné zvyšování evropské zodpovědnosti v Kosovu na úkor OSN.

Přes tyto nesnáze rozhodla Rada 26. května 2008 o tom, že rozmístování mise bude pokračovat. Současně byl prodloužen mandát plánovacího týmu pro misi EULEX do 16. června 2008, tedy do příštího zasedání Rady. Mise by se podle italského ministra zahraničí Franca Frattiniho mohla stát plně funkční na podzim 2008.

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

BARMA/MYANMAR⁹

Popis problematiky

Pozornost EU byla do 3. května 2008 soustředěna především na porušování lidských práv a svobod v Barmě. EU se snažila o tlak na vylepšení situace, v nedávné době zejména důrazem na legitimní průběh referenda o nové ústavě, které mělo proběhnout (a z velké části proběhlo) 10. května 2008¹⁰.

Dne 3. května 2008 zdevastoval pobřeží Barmy cyklón Nargis a způsobil tak humanitární katastrofu ohromných rozměrů. To vedlo k dynamickému vývoji na světové politické scéně, zejména v souvislosti s problémy, jež jsou spojeny s poskytováním humanitární pomoci Barmě. Státní rada pro mír a rozvoj (SPDC), barmská vládnoucí strana, sice souhlasila s přijetím humanitární pomoci, nadále však trvá na tom, že ji bude distribuovat sama a limituje počet víz vydaných humanitárním pracovníkům.

⁹ V EU neexistuje shoda na použití názvu Barma a Myanmar. Rada tedy upřednostňuje použití obou názvů. současně, ale např. EP volí název Barma, čímž vyjadřuje ostřejší distanci vůči stávajícímu režimu.

¹⁰ Podrobnější informace o přístupu EU k Barmě před cyklónem Nargis k dispozici v Přehled SZBP duben 2008.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jednání v institucích EU

Předsednictví EU vydalo k situaci v Barmě 5. a 6. května 2008 dvě prohlášení^{11 12}, v nichž vyjadřuje upřímnou soustrast a zároveň ohlašuje, že Komise uvolnila na pomoc dva miliony euro. Pomoc bude realizována generálním ředitelstvím Komise pro humanitární pomoc (ECHO).

Dne 13. května 2008 se k tématu konalo mimořádné setkání Rady pro vnější záležitosti a vnější vztahy ve formátu ministrů pro rozvoj. V závěrech¹³ Rada vyzývá barmský režim, aby umožnil bezproblémový vstup do země humanitárním expertům, včetně urychleného vydání víz a cestovních povolení. Dále žádá generálního tajemníka OSN, Čínu, Indii a ASEAN, aby učinili „vše, co je v jejich moci“, aby barmské úřady přiměli ke spolupráci. Rada vítá příspěvky Komise, členských států i jednotlivců a postuluje svoji připravenost k poskytnutí další humanitární pomoci.

Rada uvádí, že sdílí hlubokou obavu generálního tajemníka OSN o možné následky způsobené nedostatečnou spoluprací tamního vládnoucího režimu s poskytovateli humanitární pomoci. Podporuje proto „jakoukoli iniciativu včetně kroků v rámci OSN, které by pomohly uspokojit humanitární potřeby barmských občanů.“

Tato formulace prakticky znamená, že EU podporuje poskytnutí pomoci Barmě bez svolení jejich vládců. Javier Solana dokonce prohlásil, že „Charta OSN otevírá určité možnosti¹⁴, pokud nebude možné vyřešit situaci poskytnutím humanitární pomoci“. Mezinárodní společenství má podle něj učinit „cokoli, co je nutné k poskytnutí pomoci trpícím“.

EU však ve své tvrdé rétorice není zcela jednotná. Louis Michel, komisař pro rozvoj a humanitární pomoc, který po skončení mimořádného zasedání odletěl do Barmy, aby tamní vojenskou juntou přesvědčil k vpuštění humanitárních pracovníků do země, naopak vede mírnější rétoriku. Zdůrazňuje, že jeho cesta a humanitární pomoc nemají nic společného s politikou a že jediným cílem je pomoc barmským občanům. Tvrdý přístup může věci spíše uškodit, než ji pomoci vyřešit. K této pozici měly na mimořádném zasedání blízko i severské státy.

Další předpokládaný vývoj

Dne 6. května 2008 prohlásil francouzský ministr zahraničí, že OSN by mělo využít principu „Responsibility to Protect“¹⁵. Tento přístup je blízký i Velké Británii, která by

¹¹ Prohlášení předsednictví z 5. května 2008 k dispozici [ZDE](#).

¹² Prohlášení předsednictví z 6. května 2008 k dispozici [ZDE](#).

¹³ Dokument ke stažení [ZDE](#).

¹⁴ Jedná se o zejména o princip „Responsibility to protect“ (R2P), který byl přijat OSN v roce 2005. Ten umožňuje zásah do vnitřních věcí státu bez jeho souhlasu v případě nutnosti „humanitární intervence“.

¹⁵ „Responsibility to protect“ (R2P) je princip mezinárodního práva, který byl přijat OSN v roce 2005. Umožňuje zásah do vnitřních věcí státu bez jeho souhlasu v případě nutnosti „humanitární intervence“.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

takovou diskuzi uvítala. Takové řešení nicméně naráží na postoje Číny a Ruska. Shoda v rámci Rady bezpečnosti OSN na humanitární intervenci je proto přes pokračující snahu Francie spíše nepravděpodobná.

GRUZIE

Popis problematiky

Vztahy mezi Gruzii a Ruskem se v poslední době znovu vyhrotily. Vzájemné spory souvisí například s ruskou podporou separatistických snah v Abcházii a Jižní Osetii a směřováním Gruzie do NATO. Kritickým momentem se stalo mimo jiné rozhodnutí ruského ministerstva zahraničí o navýšení počtu ruských peacekeeperů, kteří se nacházejí v Abcházii pod hlavičkou Společenství nezávislých států z 29. dubna 2008 či sestřelení gruzínského bezpilotního letounu nad územím Gruzie z 20. dubna 2008.

Jednání v institucích EU

Dne 2. května 2008 vydalo předsednictví EU prohlášení¹⁶, v němž se „pevně staví“ za suverenitu, nezávislost a územní integritu Gruzie. Předsednictví dále vyjádřilo podporu mezinárodnímu úsilí o mírové vyřešení konfliktu, zejména misi OSN v Abcházii a úsilí OBSE v Jižní Osetii.

Zájem o dění v Gruzii dal najevo i Evropský parlament (EP). Dne 7. května 2008 vyjádřil na plenárním zasedání EP Jacek Saryusz-Wolski stanovisko skupiny Evropské lidové strany a evropských demokratů (EPP-ED). Prohlásil, že EU by měla zvážit vyslání stabilizační mise do Gruzie a že Rusko porušuje existující dohody a maří mezinárodní mírové úsilí. Ruský přístup tvrdě odsuzují i jiné skupiny, například Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE), či sociální demokraté (PES).

Dne 12. května 2008 navštívila Gruzii delegace pěti ministrů zahraničí (Slovinsko, Litva, Lotyšsko, Polsko, Švédsko)¹⁷, jejímž hlavním účelem bylo projednat nejnovější události týkající se vyhocení gruzínských vztahů s Ruskem. Gruzínský prezident prohlásil, že současné dění je aktem anexe a směřuje k okupaci a že Gruzie a Rusko jsou blízko válce. Dimitrij Rupel, slovinský ministr zahraničí, Gruzii opětovně ujistil, že EU situaci „pozorně sleduje“ a plně potvrzuje svůj závazek ohledně teritoriální integrity Gruzie.

Další předpokládaný vývoj

V červnu 2008 se očekává přijetí usnesení EP, které by mohlo navrhnout vyslání stabilizační mise do Gruzie. Nicméně podle Javieru Solany je takové řešení především věcí členských států a tento krok zatím není plánován.

¹⁶ Prohlášení předsednictví ke stažení [ZDE](#).

¹⁷ Tisková zpráva z tohoto setkání k dispozici [ZDE](#).

SUMMIT EU – LATINSKÁ AMERIKA

Popis problematiky

Dne 16. a 17. května 2008 se v peruánském hlavním městě Limě uskutečnil pátý summit EU – Latinská Amerika. Vrcholné setkání se skládalo ze summitu EU-Latinská Amerika a Karibik a dále z oddělených setkání EU s Chile, Mexikem, Střední Amerikou¹⁸, státy Cariforum¹⁹ a Mercosur²⁰. Setkání vymezilo cíle vzájemné spolupráce pro další dva roky²¹.

Hlavním tématem této dlouho očekávané politické události byla dvě témata: globální změna klimatu a sociální nerovnost. EU s ohledem na tuto problematiku směřuje své zájmy dlouhodobě spíše na změnu klimatu a její souvislost s problémy sociální nerovnosti. Proti sociální nerovnosti chce bojovat také prostřednictvím liberalizace; proto podporuje dokončení jednání rozvojového kola WTO a tlačí na dojednání dohod o volném obchodu (FTA) s latinsko-americkými regionálními organizacemi. Latinská Amerika, ačkoli ve svých pozicích nejednotná, zdůrazňuje především nutnost boje s chudobou a sociální nerovností. Radikálně levicové režimy v regionu (např. Venezuela, Bolívie či Ekvádor) pak mají odlišný pohled na liberalizaci.

EU v současnosti vyjednává dohody o volném obchodu (FTA) se třemi subregiony Latinské Ameriky: Andským společenstvím²², Střední Amerikou a Mercosurem. O vyjednání asociačních dohod směřujících k FTA bylo rozhodnuto již na minulém summitu z 11.-13. května 2006, jednání však dosud nebyla ukončena²³.

Výstupy summitu

Výsledky jednání hlavního summitu shrnuje jednak dokument „Lima Declaration: Addressing Our Peoples’ Priorities Together“²⁴ a jednak společná prohlášení z jednotlivých „mini-summitů“²⁵.

Co se týká vyjednávání asociačních dohod, EU chce urychleně dospět ke konsensu se Střední Amerikou a Andským společenstvím. José Louis Zapatero, jehož země bude hostit příští summit, prohlásil, že „nebude možné, abychom přijeli na naše příští setkání v roce 2010 bez toho, abychom to dokázali“. Nicméně zejména Ekvádor a Bolívie, členské státy Andského společenství, jsou ohledně FTA skeptičtí. Odlišný přístup EU zvolila v případě Mercosuru, který sdružuje i veliké vývozce zemědělských

¹⁸ Centrální Amerika zahrnuje Guatemalu, Honduras, Kostariku, Nikaraguu, Panamu a Salvador.

¹⁹ Pro účely těchto jednání představuje CARIFORUM regionální seskupení 15 států - Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominické společenství, Dominikánská republika, Grenada, Guayana, Haiti, Jamajka, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincent a Grenadiny, Surinam a Trinidad a Tobago.

²⁰ Mercosur je obchodní blok skládající se z Argentiny, Brazílie, Paraguaye a Uruquaye.

²¹ Summity EU- Latinská Amerika se konají jednou za dva roky. Minulé setkání se uskutečnilo 11.-13. května 2006

²² Andské společenství je obchodní blok zahrnující Bolívii, Kolumbii, Ekvádor a Peru.

²³ S Mercosurem EU byla jednání zahájena již dříve.

²⁴ Dokument ke stažení [ZDE](#).

²⁵ Dokumenty k dispozici [ZDE](#).

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

plodin, jako např. Brazílii a Argentinu. V tomto případě EU zdůrazňuje, že pokroku bude možné dosáhnout až poté, co bude dosaženo dohody ohledně rozvojového kola jednání WTO.

V oblasti boje proti sociálním nerovnostem a chudobě státníci potvrdili svůj závazek bojovat s chudobou, zejména v souvislosti s Rozvojovými cíli tisíciletí a deklarovali vůli vyvinout a implementovat politiky, které by směřovaly k odstranění chudoby. Podle slovinského premiéra Janeze Janši, který summitu spolupředsedal, bylo jednání přínosné zejména s ohledem na formulaci společného postoje EU v debatě o dosažení Rozvojových cílů tisíciletí^{26 27}.

Diskuse na téma globálního oteplování podle Janeze Janši sblížila názory představitelů EU a jejich partnerů, takže EU upevnila svoji pozici světového lídra v boji proti změnám klimatu. Nejupřímnějším spojencem EU v této věci jsou podle něj karibské státy. V této oblasti byl znovu potvrzen princip společné, avšak diferencované odpovědnosti podle příslušných kapacit.

Důležitým bodem jednání byla rovněž otázka biopaliv. EU má do roku 2010 dosáhnout 5,75% obsahu biopaliv v pohonných hmotách určených pro dopravní účely, do roku 2020 dokonce 10%. To z ní činí velkého odběratele biopaliva, zejména z Brazílie, která je největším světovým producentem etanolu. Zatímco brazilský prezident Lula da Silva a někteří evropští představitelé vyjádřili pochybnost nad vztahem nynější potravinové krize a používáním biopaliv, většina latinsko-amerických států prezentovala opačné stanovisko. V otázce potravinové krize tak nakonec lídři vyjádřili pouze společné přesvědčení o vážnosti situace a nutnosti „okamžitých opatření“ směřující k pomoci postiženým.

Další předpokládaný vývoj

Aktuální záležitostí jsou zejména jednání v rámci WTO, která se na ministerské úrovni budou odehrávat v červnu, popřípadě červenci 2008. EU ve svých postojích k rozvojovému kolu jednání však dosud není jednotná. V září 2008 se bude na půdě OSN konat debata na téma Rozvojové cíle tisíciletí. V prosinci 2009 pak bude v Kodani konference, na které by EU chtěla prosadit dohodu na post-kjótském režimu boje s globálním oteplováním²⁸.

²⁶ Rozvojové cíle tisíciletí jsou cíle světového společenství v boji s chudobou, které mají být splněny do roku 2015.

²⁷ Více informací o rozvojových cílech tisíciletí k dispozici [ZDE](#).

²⁸ Kjótský režim platí do konce roku 2012.

ROZVOJOVÉ CÍLE TISÍCILETÍ

Popis problematiky

Agenda okolo rozvojových cílů tisíciletí (MDGs)²⁹ se dostala do svého poločasu. V souvislosti s tím přijala Rada ve formátu ministrů pro rozvojovou problematiku 27. května 2008 závěry³⁰, které hodnotí naplňování cílů a roli EU v tomto procesu. Dne 22. května 2008 se k problematice rozvojové pomoci vyjádřil ve svém usnesení³¹ rovněž Evropský parlament.

Jednání v institucích EU

Rada celkově hodnotí pokrok v dosahování MDGs jako dostatečný k tomu, aby bylo možno věřit, že jich bude dosaženo ve všech regionech. Zejména situace v subsaharské Africe však bude vyžadovat silné kolektivní úsilí, ke kterému se EU hodlá připojit.

Co se týká objemu pomoci, Rada zopakovala svůj závazek dosáhnout do roku 2010 0,56 % hrubého národního důchodu (HND) a do roku pak 2015 0,7 % HND³². Rada vyzývá mezinárodní společenství ke splnění tohoto závazku. Dále zdůrazňuje, že nárůst pomoci EU bude v rámci zemí OECD představovat 90 % celkového nárůstu (pro periodu 2006-2010) a že EU poskytuje 57 % světové rozvojové pomoci³³.

Dalším důležitým bodem jednání byla efektivita pomoci. Rada označila za velký pokrok přijetí kodexu dělby práce (Code of Conduct on complementarity and division of labour) v roce 2007, jehož dodržování povede k blízké kooperaci mezi donorem a příjemcem pomoci. V závěrech je rovněž zdůrazněna nutnost dalšího pokroku v oblasti koordinace pomoci, a to na základě dvanácti oblastí identifikovaných v roce 2005.

Rada rovněž chce plně implementovat svoji strategii „Aid for Trade“^{34 35}. To konkrétně znamená, že do roku 2010 chce EU vydat ročně dvě miliardy eur na podporu obchodu a navyšovat tak Aid for Trade koherentně s celkovou oficiální rozvojovou pomocí.

²⁹ Více informací o rozvojových cílech tisíciletí k dispozici [ZDE](#).

³⁰ Dokument v plném znění k dispozici [ZDE](#), zkrácená verze ke stažení [ZDE](#).

³¹ Usnesení k dispozici [ZDE](#).

³² Nové členské státy se zavázaly dosáhnout v oblasti oficiální rozvojové pomoci cíle 0,17 % hrubého národního důchodu do roku 2010 a 0,33 % do roku 2015.

³³ Nicméně Komise zastoupená komisařem pro rozvojovou pomoc Louisem Michelem označila za „kolektivní selhání“ skutečnost, že v roce 2007 země EU nedostály svým závazkům a zaostaly za svými cíli v navyšování rozvojové pomoci. Navrhuje proto stanovení přesných časových rámců pro navyšování pomoci.

³⁴ Rada přijala strategii „aid for trade“ v prosinci 2007. Jedná se o regionální balíčky pomoci pro rozvoj obchodu, které jsou zaměřeny na rozvojové země s cílem jim usnadnit integraci do světové ekonomiky. Konečným cílem strategie je eliminace chudoby.

³⁵ Více informací [ZDE](#).

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EP se ve svém usnesení věnuje především efektivitě rozvojové pomoci. Zdůrazňuje, že rozvojová pomoc funguje nedostatečně v důsledku příliš nízké koordinace dárců a existence velkého množství projektů a programů uplatňujících různé postupy. To podle EP vede k nízké míře vlastní odpovědnosti a rozdělení na tzv. dárcovské "miláčky" a dárcovské "sirotky" a zanedbávání klíčových odvětví, jako je zdravotnictví či vzdělávání. EP proto žádá Komisi, aby zjednodušila postupy a decentralizovala odpovědnost a dalším rozsáhlým reformám pomoci.

EP rovněž poukazuje na to, že mezi lety 2006 a 2007 procento hrubého národního důchodu EU vyčleněné na oficiální rozvojovou pomoc poprvé od roku 2000 pokleslo z 0,41 % na 0,38 %. EU musí „zdvojnásobit úsilí“, aby dosáhla vytyčených cílů v oblasti objemu pomoci. Rovněž by měly být stanoveny roční harmonogramy pro pomoc poskytovanou jednotlivými členskými státy³⁶.

Jako problém označuje rovněž začlenění dvanácti nových členů EU do úlohy nových dárců, jelikož některé z těchto zemí mají obtíže vyhovět pravidlům standardní rozvojové spolupráce pro systém pomoci, která prosazuje Výbor pro rozvojovou pomoc OECD. EP proto vyzývá Komisi, aby vhodnými mechanismy napomohla zapojení nových členů do stále koordinovanějšího mezinárodního přístupu k rozvojové politice.

Co se týká strategie „Aid for Trade“, EP žádá Komisi a členské státy, aby ji mohly využít všechny rozvojové země, a nejen ty země, které souhlasí s větším otevřením svých trhů, zejména v rámci dohody o hospodářském partnerství³⁷.

Velice zajímavý je rozdíl v hodnocení dosažitelnosti MDGs oproti Radě. EP „připomíná, že ve většině rozvojových zemí nebude většina rozvojových cílů splněna do roku 2015.“

Reforma pomoci je podle EP jen jedním z kroků nutných pro dosažení MDGs. Kromě toho je nutno koordinovat obchodní, zemědělské a další politiky tak, aby tvořily synergický efekt. Tradiční důraz je kladen rovněž na souvislost boje proti chudobě s klimatickou změnou a životním prostředím.

Další předpokládaný vývoj

V druhé polovině roku 2008 se budou konat tři významné události týkající se rozvojové pomoci: Třetí fórum o efektivitě pomoci (Accra, 2.-4. září 2008), konference na půdě OSN o MDGs (New York, 25. září 2008) a Mezinárodní konference o financování rozvoje (Doha, 29. listopadu-2. prosince 2008).

³⁶ V tlaku na sestavení „time tables“ se EP shoduje s Komisí.

³⁷ Stejnou připomínku k balíčkům pomoci pro rozvoj obchodu měla na květnovém zasedání Rady i Komise.

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Vztahy se střední Asii - Návrh společné zprávy o pokroku v implementaci strategie EU pro střední Asii - [10006/08](#)

Datum: 30. 4. 2008

Typ dokumentu: Návrh společné zprávy Radou a Evropskou komisí Evropské radě. LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument hodnotí pokrok v implementaci strategie např. v oblastech politického dialogu, lidských práv, právního státu, energie a dopravy, ekonomického vývoje, obchodu a investic atd.

Přístupová jednání s Chorvatskem – Kapitola 24: Soudnictví, svoboda a bezpečnost - [10141/08](#)

Datum: 29. 5. 2008

Typ dokumentu: Návrh společného postoje Rady. LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument hodnotí pokroky a nedostatky Chorvatska v relevantních oblastech a určuje podmínky, za kterých bude možno kapitolu předběžně uzavřít.

Provádění strategie EU pro boj proti terorismu – priority další činnosti - [9417/08](#)

Datum: 29. 5. 2008

Typ dokumentu: Zpráva protiteroristického koordinátora Coreper/Radě/Evropské Radě. LIMITE

Obsah dokumentu: Zpráva hodnotí pokrok v provádění strategie proti terorismu v posledních měsících.

Závěry Rady o EBOP - [9841/08](#)

Datum: 28. 5. 2008

Typ dokumentu: Závěry Rady

Obsah dokumentu: Dokument shrnuje vývoj a představuje změny v ESDP, konkrétně mise ESDP, schopnosti, předcházení konfliktům, strategická partnerství atd.

ROZHODNUTÍ RADY o uzavření Dohody mezi Evropskou unií a Albánskou republikou o účasti Albánské republiky na vojenské operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričské republice (operace EUFOR Tchad/RCA) - [9405/08](#)

Datum: 27. 5. 2008

Typ dokumentu: Rozhodnutí Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje rozhodnutí Rady o uzavření dohody a rovněž znění dohody samotné.

SPOLEČNÁ AKCE RADY, kterou se mění společná akce 2007/805/SZBP o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie při Africké unii - [9321/08](#)

Datum: 27. 5. 2008

Typ dokumentu: Společná akce Rady

Obsah dokumentu: Dokument stanovuje změnu ve finanční referenční částce spojené s mandátem zvláštního zástupce EU.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Společný postoj Rady, kterým se mění společný postoj 2007/140/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu - [9120/08](#)

Datum: 15. 5. 2008

Typ dokumentu: Návrh společného postoje Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje změnu společného postoje Rady vůči Íránu.

Zpráva o rozpočtu SZBP: stav k 15. květnu 2008 - [9406/08](#)

Datum: 15. 5. 2008

Typ dokumentu: Zpráva sekretariátu delegacím

Obsah dokumentu: Dokument shrnuje absorpci vyhrazených částek rozpočtu SZBP k 15. květnu 2008

Společný postoj Rady, kterým se obnovují omezující opatření vůči Barmě/Myanmaru - [8391/08](#)

Datum: 15. 5. 2008

Typ dokumentu: Návrh společného postoje Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje prodloužení společného postoje 2006/318/SZBP do 30. dubna 2009.

Vztahy s Turkmenistánem – Memorandum o porozumění týkající se spolupráce v oblasti energetiky mezi Evropskou unií a Turkmenistánem - [6639/08](#)

Datum: 8. 5. 2008

Typ dokumentu: Výzva sekretariátu COREPERu a Radě LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument postuluje posílení kooperace v energetickém sektoru a v oblasti průmyslového rozvoje.

Společná akce Rady na podporu provedení rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů 1540 (2004) a v rámci provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení - [7034/08](#)

Datum: 6. 5. 2008

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument uvádí a popisuje projekty, kterými EU bude podporovat provádění rezoluce OSN 1540.

Rozšíření: Přístupová jednání s Chorvatskem = výsledky prověření kapitoly 31: Zahraniční, bezpečnostní a obranná politika - [8972/08](#)

Datum: 6. 5. 2008

Typ dokumentu: Výzva pracovní skupiny pro rozšíření COREPERu. LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument vyzývá COREPER, aby potvrdil, že Chorvatsko je připraveno na jednání o kapitole 31 unijního *acquis*.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz